

אסירים, שנשפטו על עבירה ראשונה לתקופת מאסר ארוכה יותר, מפאת חומרת העבירה, אך אופים הטוב נותן מקום לתקווה, כי יחזרו לחיים נורמליים עם שחרורם. (על סוג זה נמנו, למשל, ד"ר ואקס המנוח או השחקן מנשה ורשבסקי, שהסתבך במקרה השוד של רח' המלך ג'ורג'). אסירים בעלי עבירות קודמות, שנשפטו לתקופת מאסר קצרה או בינונית בעונן עבירות, שלא היו חמורות במיוחד.

מחנה עבודה במקום בית-סוהר. על הסוג הראשון, העבריינים המקריים, שנשפטו לתקופות קצרות, אפשר לאמר רק זאת: אין מקומם בבית-הסוהר כלל. לעתים קרובות קטן פשעם האישי כלפי החברה מפשעה של החברה, הכוללת אותם יחד עם אסירים מועדים, שודדים, רוצחים ופרוצות, ומחזירה אותם לחיים אורחיים, כשנפשם פגועה ושמים הוכתם לעולם.

בארצות אחרות נעשו נסיונות לבנות לאנשים מסוג זה שיטת-מאסר חדשה, ואין כל סיבה מדוע לא תצדע מדינת-ישראל, החפשית ממסורות שמרניות, בראש כל הנסיונות האלה. אפשר להקים לאנשים אלה מחנה-עבודה פתוח, רחוק ממקומות ישוב, שם יחיו ויעבדו עבודה פוריה, כשתנאי החברה והמשמעת דומים לאלה השוררים בצבא, נהג, שדרס אדם ונמצא אשם בנהיגה מסוכנת, או סוחר שלא עמד בפיתוי והפקיע מחירים, ויכלו לבלות את החדשים או את שלושה חודשי מאסרם במחנה כזה, מבלי להרגיש מושפלים ומדוכאים, ולחזור אחרי כן לחייהם האורחיים, מבלי שידבק בהם כתם כלשהו.

במחנה כזה לא יהיה כמעט צורך בשמירה. אף אדם לא יברח ממחנה-מאסר, כשתקופת-מאסרו אינה עולה על חודשים מעטים. ואם יברח איש אחד מתוך אלף, אין בכך כל אסון -- עד כה לא ברח איש מבית-הסוהר, או מבית-כלא ישראלי, מבלי שייחפס כעבור זמן קצר מאד. הפיתוי לברוח יהיה, איפוא, קטן מאד -- ביהוד אם יהיה ברור שאסיר בורח יחזור לבית-הסוהר האמיתי.

עיקר הטיפול במחנה-המאסר יהיה מוטל על חבר פסיכולוגים, שיתמסרו לכל אסיר, יבדקו את רקע עבירתו וינסו להשפיע עליו. העיקר הוא שלא תשאר בליבו של האסיר טינה או מרירות כלפי החברה -- מרירות העלולה להוליד עבירות נוספות. **שודחנות, סיגוריות, רדיו.** לעומת האסירים המקריים, השפוטים לזמנים קצרים, שאפשר להחזיקם במחנות-עבודה פתוחים, יהיה צורך להתקין את בית-הסוהר העיקרי לשני הסוגים המהווים את מרבית אוכלוסיית בית הסוהר: עבריינים לא מועדים, שגודו לתקופות-מאסר ארוכות יותר, ועבריינים מועדים שעבירותיהם לא היו חמורות: לגבי עבריינים אלה חייב שרות בתי-הסוהר למלא את תפקידו האמיתי: לחנך החינוך מתחיל במשטר הפנימי של בית-הסוהר. יש לחסל לחלוטין את כל הדברים, המשפלים את רוחו של האסיר ופוגעים באותו האנושית הבריאה; לעומת זאת יש לתת לו את התנאים, שימריצו אותו לראות

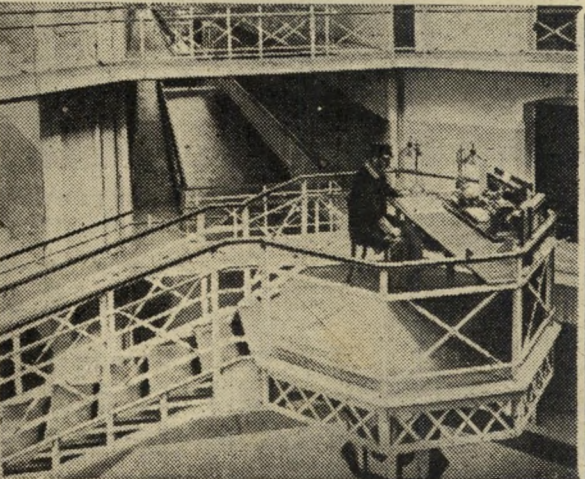
תפילה כמנוחים: תמונת האסירים הצרפתיים הכלואים בכלובים קטנים, בשעת תפילתם, מראה את המשטר הברברי השורר עדיין בבתי-הסוהר רבים במדינות "תרבותיות". למטה: אסירים מוסלמים בשעת תפילתם בבית-הסוהר יפו. התפילה בתנאים אנושיים היא אזרחות-החייביות של בית-הסוהר הישראלי.

בעצמו חבר בחברה האנושית, שהוטל עליו עונש זמני, אך שיוכל לחזור ולהיות אזרח מועיל אם ירצה בכך. בין ההרגלים המשפלים, בבית-הסוהר הנוכחי, יש למנות את השיטה המחייבת את האסירים לעשן את 4 הסיגריות שלהם בשעות קבועות, בכרעם במעגל על הארץ,

ביקורים מאחורי הסריגים: שיטה מקובלת לדיכוי האסיר, היא כליאתו בכלוב בשעת ביקור בני משפחתו, ושליפת האינטימיות גם ברגע יקר זה. מנהג זה נפסל אף הוא בבתי-הסוהר הישראליים, למטה: אוויו האסירים מחכים בשבת ליד שער בית-הסוהר ביפו.

משכורת לאסירים. עיקר העיקרים ליצירת אוירה בריאה בבית-הסוהר כזה הוא התעסוקה. עד כה היתה התעסוקה (המעטה) בבית הסוהר כפופה לעקרון, שהאסירים יעבדו למען צרכי בתי-הסוהר עצמו. המסגריה מייצרת מנעולים ומיטות לתאים, הסנדלריה נעלים

נדרן למוות: אסיר צרפתי מבלה את השעות האחרונות של חייו כבול בידי וברגליו, כשעיני השומר ליד האשנב עוקבות אחרי כל תנועה מתנועותיו. גם שיטה ברברית זו נפסלה בבתי-הסוהר הישראליים, שם חיים 8 הנדונים לחיות יחידו, בשני תאים, ויכולים להסתובב בתא באופן חפשי.

בית-הרושת לריכוז האדם: בית-הסוהר שוייצרי זה הוקם בצורה המאפשרת שמירה יעילה וחסכנית, אך הופכת את האסיר מספר חסרי-אישיות, הנמצא באחד התאים המשריט על דייריהם עצבות זסרת-ייעש.

עבו, סמך דיכוי האסירים בימי המנדט: הווים במרכז החצר שימשו לקשירת רגליהם של אסירים, שנדונו להלקאות בעונן הפרת משמעת.

לסוהרים. שיטה זו אינה עשויה ליצור באסיר יחס חיובי לעבודה: איש אינו מייצר ברצון את המכשירים לכליאתו ואת ציודם האישי של כולאיו. יש להסדיר את התעסוקה בבית-הסוהר לפי נקודת-ראות שונה במהותה: להעסיק את האסיר בעבודה, שתמשיך את לבו ושתאפשר לו קיום הוגן גם בחיים אורחיים. אין

בחצר בית-הסוהר. אין כל סיבה מדוע לא תינתן לאסיר הרגשה ביתים מסוימת: אפשרות לתלות תמונה של משפחתו מעל מיטתו, להחזיק בתא שולחן וכסא, לקרוא, לעשן להנאתו, לנוח בשעות הפנאי ואף להאזין לצלילי רדיו, מרמקול, שיימצא בתאו ויהיה מחובר למכשיר מרכזי במשרד בית-הסוהר.

בחצר בית-הסוהר. אין כל סיבה מדוע לא תינתן לאסיר הרגשה ביתים מסוימת: אפשרות לתלות תמונה של משפחתו מעל מיטתו, להחזיק בתא שולחן וכסא, לקרוא, לעשן להנאתו, לנוח בשעות הפנאי ואף להאזין לצלילי רדיו, מרמקול, שיימצא בתאו ויהיה מחובר למכשיר מרכזי במשרד בית-הסוהר.

איבוא יגון עולם,
רק דש עד קש, הותיר אך מוץ
בנפת שוא ערם.

אך זאת אדע — כל חוק שחק
לבני אנוש אדם,
מאז שמך איש דמי אחיו